

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Економічний факультет
Азербайджанський державний економічний університет

МАТЕРІАЛИ

**Х МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»**

(24-25 жовтня 2013 року)

Київ - 2013р.

Рекомендовано до друку та розміщення
на веб-сайті економічного факультету
Вченою радою економічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Протокол №2 від 17 вересня 2013 року)

Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України: зб. матер. X Міжн. наук.-практ. конференції, 24-25 жовтня 2013 р. / Київський національний університет імені Тараса Шевченка – Київ, 2013. – 486 с.

Редакційна колегія: В.Д. Базилевич, д.е.н., проф., чл.-кор. НАН України; І.О. Лютий, д.е.н., проф.; З.С. Варналій, д.е.н., проф.; С.В. Науменкова, д.е.н., проф.; А.І. Ігнатюк, д.е.н., доц.; Л.Л. Лазебник, д.е.н., доц.; Р.В. Пікус, к.е.н., доц.; С.Я. Боринець, к.е.н., проф.; Т.В. Грищенко, к.е.н., доц.; Л.М. Демиденко, к.е.н., доц.; В.В. Зайчикова, к.е.н., доц.; О.В. Любка, к.е.н., доц.; О.О. Солодка, к.е.н., доц.; Ю.В. Петленко, к.е.н., доц.; Р.В. Рак, к.е.н., доц.; О.Д. Рожко, к.е.н., доц.; М.В. Романюк, к.е.н., доц.; Ю.Л. Субботович, к.е.н., доц.; О.В.Чеберяко, к.е.н., доц..

Збірник містить матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції «Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України», що відбулася 24-25 жовтня 2013 року на базі кафедр фінансів, банківської справи, страхування та ризик-менеджменту Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Одним з організаторів конференції виступив Азербайджанський державний економічний університет. Основними напрямками роботи науково-практичної конференції були: фінансова політика та функціонування фінансової системи України, фіскально-бюджетний механізм в забезпеченні соціально-економічного розвитку України, корпоративні фінанси та конкурентоспроможність національної економіки, світові тенденції та розвиток національного фінансово-кредитного ринку в умовах глобалізації, банківська система України в умовах сучасних фінансово-економічних трансформацій. Особлива увага приділена вивченню питань удосконалення фінансової системи в цілому та підвищення ефективності функціонування окремих її компонентів. Слід зауважити, що складні економічні процеси висвітлені через призму глобальної фінансової кризи.

Видання розраховано на представників наукової спільноти, викладачів, фахівців у галузі фінансів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів.

**Тези розміщуються в авторській редакції.
За точність викладеного матеріалу відповідальність покладена на авторів.**

ЗМІСТ

Алексєєнко Л. М.

Діалектика імітаційних стратегій розвитку фінансового ринку в Україні.....14

Варналій З. С.

Рейдерство як інституційна загроза фінансовій безпеці України.....20

Вожжов А. П.

Перспективи монетарного стимулювання економічного росту в Україні.....25

Воронкова О. М.

Формування системи податкового менеджменту в Україні.....28

Гончаренко В. В.

Кредитні спілки і кооперативні банки у світовому господарстві та проблеми їх дискредитації в Україні.....32

Зянько В. В.

Від економічного зростання до сталого розвитку.....38

Кириленко О. П.

Результати і перспективи реформування пенсійної системи України.....43

Ковальчук Т. Т.

Інформаційно-мережеві новації у сфері грошово-фінансових систем.....49

Зянько Віталій Володимирович,

д.е.н., професор,

Вінницький національний технічний університет

ВІД ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Вирішення світової проблеми, спричиненої поступовим вичерпанням матеріальних природних ресурсів, збільшенням чисельності населення планети та зростанням забруднення довкілля ставить під сумнів ефективність в сучасних умовах традиційних концепцій стійкого економічного зростання – класичної (Дж. М. Кейнс) та неокласичних (А. Хансен, С. Гарріс, Дж. М. Кларк, Є. Домар, Р. Харрод та ін.), сутність яких полягає у стимулюванні виробництва шляхом заохочення попиту, коли уряд вдається до свідомого заохочування збільшення споживання заради нарощування обсягів виробництва і реалізації продукції. Але ж це вимагає збільшення масштабів використання природних ресурсів, що підриває спроможність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Постійна гонитва за приростом виробництва виснажує і навіть марнує природні ресурси, які є обмеженими.

Нині стає дедалі очевиднішим, що сучасна цивілізація вичерпала можливості нераціонального використання природних ресурсів, і подальше стимулювання попиту заради того, аби не уповільнилися темпи економічного зростання, спричинить глобальні наслідки – екологічну катастрофу, соціальні потрясіння, а врешті-решт і нестабільність економічного розвитку окремих держав і цивілізації загалом.

Прихильники кейнсіанства при визначенні об'єктів державного впливу на економіку виходять із того, що головною причиною падіння виробництва є недостатність сукупного попиту. Внаслідок відставання споживання від виробництва знижуються можливості реалізувати вироблені продукти за достатньо високими цінами, що викликає падіння виробництва. Отже, згідно з кейнсіанською теорією, не пропозиція створює попит, а навпаки – попит

формує пропозицію. Тому за головний об'єкт державного втручання в економіку вибрано сукупний попит, який в кейнсіанській теорії дістав назву «ефективний попит». Звідси пропонуються два методи активізації і стимулювання сукупного попиту, завдяки яким буде забезпечуватися економічне зростання: перший – за рахунок збільшення державних закупок або зниження податків; другий – за рахунок зниження відсоткових ставок за кредит, що підвищить «граничну ефективність капіталу», а отже й збільшить інвестиції приватного сектора економіки.

Але ж методи державного регулювання економіки, запропоновані Дж. Кейнсом, не носили довготривалого характеру. Вони стосувалися конкретного історичного періоду розвитку певних країн, економіка яких перебувала в глибокій кризі 1929-1936 років, котра отримала назву «великої депресії». З кризи потрібно було шукати вихід, забезпечивши стійке економічне зростання навіть, якщо це призводило до нераціонального, не ефективного з точки зору суспільства витрачання обмежених природних ресурсів.

Кейнсіанська концепція забезпечення стійкого економічного зростання через заохочення споживання сьогодні викликає сумніви у її ефективності, оскільки недооцінює цінності природного капіталу. Нинішні економічні обставини потребують інших підходів до розв'язання економічних та соціальних проблем. Людство повинно знайти ефективні механізми оптимізації та гармонізації взаємовідносин з природою. Це вимагає кардинальної, революційної перебудови не лише способу життя, але й світогляду людей, насамперед у сфері природокористування.

Треба сказати, що революційні зміни світогляду в історії людства відбувалися неоднораз і були пов'язані з такими подіями планетарного масштабу, як: перехід (приблизно 10 тис. років тому) багатьох народів від кочового до осілого способу життя; початок рільництва; індустріальна революція в Західній Європі у XVII-XVIII ст., спричинена великими науковими відкриттями; із ще масштабнішою науково-технічною революцією, яка відбувалася впродовж XIX-XX ст. Але всі ці події хоча й сприяли зростанню

матеріального добробуту та впевненості в майбутньому благополуччі, проте спричинили значне збільшення масштабів використання матеріальних природних ресурсів. Розроблялися сміливі проекти — від підкорення природи до переселення на інші планети. Подібні проекти з'являються і нині, однак вони не є такими оптимістичними, швидше навпаки, проникнуті страхом перед майбутнім нашої планети. Так, нещодавно підбито підсумки збору заявок на участь у приватному проекті під назвою Mars One: 202586 осіб з 140 країн світу виявили бажання назавжди відлетіти на Марс, щоб заснувати там колонію. Масове переселення на Марс планується розпочати з 2022 року. Організатори цього грандіозного проекту припускають, що в «нову расу» запишуться не менше мільйона землян. Повернення на землю не планується [1].

Нині людство перебуває на порозі нової епохи, настання якої науково передбачив ще сто років тому В.І. Вернадський. Він назвав майбутню глобальну перебудову господарських норм життя переходом біосфери до стану «ноосфери» – стадії розвитку біосфери, де панує розум. Великий український вчений писав: «Геологічно ми переживаємо зараз виділення в біосфері царства розуму, що змінює докорінно і її зовнішність, і її будову – Ноосферу. Наукова думка людства працює тільки в біосфері і в ході свого прояву зрештою перетворює її на ноосферу, геологічно охоплює її розумом» [2].

Оскільки масштаби впливу господарської діяльності сучасного суспільства перевищують вплив природних фізико-географічних процесів, то на людині — єдиній розумній істоті ноосфери, лежить і вся відповідальність за виправлення численних недоліків виробничого процесу, покращення умов життя нинішніх і майбутніх поколінь.

Отже, необхідна зміна парадигми не лише економічного, але й соціального розвитку, в основу якої повинен бути покладений принцип «sustainable development» – розвиток, узгоджений з характером природних екосистем.

Вперше термін «sustainable development», який дослівно означає «сталій розвиток», було застосовано у 1980 році у доповіді Міжнародного союзу

охорони природи і природних ресурсів «Всесвітня стратегія охорони природи». У ній розвиток людства визначається як процес перетворення біосфери і використання природного і людського капіталу для задоволення потреб людей. Для того, щоб розвиток мав довготривалий характер, відзначалося у доповіді, варто враховувати не лише економічні, але й соціальні, екологічні та культурологічні чинники. Ідея сталого розвитку була розвинута у 1987 році у доповіді Міжнародної комісії ООН з навколишнього середовища і розвитку «Наше спільне майбутнє», підготовленій під керівництвом Г.Х. Брутланда, у якій під «сталим» визначався такий розвиток, який задовольняє потреби теперішнього часу, не підриваючи спроможність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби [3].

У грудні 1992 року в рамках Економічної і Соціальної Ради ООН була створена Комісія сталого розвитку ООН, основне завдання якої полягало у сприянні міжнародному товариству в досягненні цілей сталого розвитку і здійсненні моніторингу процесів переходу до принципів сталого розвитку. Підсумки десятилітньої роботи цієї Комісії було підбито у 2002 році на «Саміті Землі» в Йоганнесбурзі [4]. Саміт вкотре привернув увагу всього людства до проблем, що вимагають термінового вирішення.

По-перше, політики і уряди повинні визнати останні наукові дані про реальні екологічні небезпеки, які загрожують власне існуванню людства. По-друге, уряди всіх країн світу повинні цілеспрямовано збільшити обсяги інвестицій на наукові дослідження і розробку нових технологій, здатних усунути існуючі загрози. По-третє, сфера міжнародної політики повинна скоординувати і посилити свою діяльність у напрямі захисту всього людства від глобальних екологічних загроз [5].

Отже, треба переосмислювати існуючі підходи щодо того, як надалі має розвиватися економіка, й по-іншому подивитися на те, як у нас здійснюється процес суспільного відтворення, як ми виробляємо, розподіляємо, обмінюємо і споживаємо блага. Всі інституції, а насамперед державна внутрішня і міжнародна політика повинні бути зорієнтовані на підвищення рівня

свідомості, подолання жадібності й марнотратства, людського егоїзму. Окремій країні справитися з цією проблемою неможливо, адже вона глобальна. Потрібні злагоджені дії всієї світової спільноти, проте одних лише зусиль на міжнародному рівні також недостатньо. Кожна країна має здійснювати цілеспрямовану й ефективну національну політику, спрямовану на забезпечення зниження споживання природних ресурсів заради збереження довкілля та кращого майбутнього задоволення людських потреб.

Список використаних джерел

1. Інформаційне агентство УНІАН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unian.ua/news/594793-kvitok-v-odin-kinets-200-tisyach-cholovik-gotovi-pomerti-na-marsi.html>
2. Вернадский В. Научная мысль как планетарное явление / В. Вернадский [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vernadsky.lib.ru/etexts/archive/thought.html#tth_chAp6
3. Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future // Матеріали офіційного сайту Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.un-dokuments.net/index.htm>
4. Ріо-де-Жанейро – Йоганнесбург: паростки неосферогенезу і відповідальність за майбутнє / В.Я. Шевчук, Г.О. Білявський, Ю.М. Саталкін і ін. – К. : Геопринт, 2002. – 118 с.
5. Борщук Є.М. Роль ООН у формуванні концепції стійкого розвитку [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlts/16_5/178_Borszczuk_16_5.pdf

Наукове видання

**Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи
України**

Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції
(24-25 жовтня 2013 р.)

Відповідальний за випуск:
Формування та комп'ютерна верстка:

Яфінович О.Б.
Мороз П.А.,
Плешакова Н.А.

*Кафедра фінансів
Економічний факультет
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ, вул. Васильківська 90-а*